Μερκούριος Αυτζής: συνέντευξη Μαρία Τσακίρη

July 28, 2022

Συγγραφέας του βιβλίου «Ζωή στη στάχτη» – Εκδόσεις «Ψυχογιός»

Σκόρπιες περιγραφές, φωτογραφίες αλλά και ενθύμια και προσωπικά αντικείμενα που για χρόνια παρέμεναν θαμμένα σ' ένα ξυλόγλυπτο κασελάκι, κρύβονται στη «**Ζωή από στάχτη**». Όταν το κασελάκι έφθασε στα χέρια του **Μερκούριου Αυτζή,** τότε άρχισε να σκαλίζει μια οικογενειακή ιστορία Ελλήνων του Πόντου που τον καθήλωσε. Το γεγονός πως αφορούσε τους προγόνους της γυναίκας του, πρόσθεσε μια μεγαλύτερη ευθύνη, τόσο στη συγγραφή όσο και στην έρευνά του. Στην ιστορία, πρωταγωνιστεί μια παραδοσιακά ελληνική οικογένεια που τα είχε όλα αλλά έχασε τα πάντα. Όπως λέει στο **Vivlio-life** ο συγγραφέας «*τα ιστορικά γεγονότα της θηριώδους γενοκτονίας ήταν τόσο σκληρά κι απάνθρωπα που ξεπερνούσαν τις αντοχές μου. Δεν ήταν λίγες οι φορές που υπερέβηκα τα όριά μου, που η εξιστόρησή τους μ' έκανε να πονέσω και να λυγίσω. Που έκανε την πένα μου να σταματά, διότι αν συνέχιζε θα έσταζε αίμα. Κι ήταν πολλές οι φορές που ο κόμπος έφτανε στο λαιμό και γινόταν λυγμός και αναφιλητά και θλίψη*».

- **«…στη μνήμη της Χρυσαυγής, που τα έζησε και στη Σίσσυ (Χρυσούλα) μου, που τα κράτησε στη ζωή!». Η αφιέρωση στην αρχή του κειμένου, μας λέει πολλά. Κυρίως, μας επιβεβαιώνει πως η ιστορία που θα διαβάσουμε είναι αληθινή. Το γεγονός πως αφορά την οικογένειά σας πόσο σας διευκόλυνε ή σας άγχωσε κατά τη συγγραφή;**
  Σίγουρα δεν είναι καθόλου εύκολο να σκαλίζεις οικογενειακές ιστορίες που κρύβουν πόνο, γι' αυτό και πριν πιάσω τη γραφίδα να τη γράψω η αγωνία μου, η ευθύνη αν θέλετε, ήταν τεράστια. Επιπλέον έως εκείνη τη στιγμή ελάχιστα γνώριζα για τις φρικαλεότητες που οι Έλληνες του Πόντου είχαν ζήσει, μια και τα σχολικά βιβλία για πολλά χρόνια δεν έκαναν ούτε μια μικρή αναφορά κι εγώ τις αγνοούσα. Είχα όμως την ευλογία στον έγγαμο βίο μου να ζήσω τον πολιτισμό τους από μέσα, να τραγουδήσω μαζί με τους Πόντιους δεύτερης και τρίτης γενιάς, να γευτώ τις απίθανες λιχουδιές τους, να χορέψω μαζί τους και το σπουδαιότερο να γίνω παραλήπτης πολλών αναφορών και αφηγήσεων γύρω από τη ζωή της ηρωίδας μου. Έτσι όταν πια γιγαντώθηκε μέσα μου η ανάγκη να γράψω κι έβαλα στο χαρτί την πρώτη φράση ήξερα πως δεν υπήρχε γυρισμός. Και η μόνη δυσκολία που είχα και συνεχώς συναντούσα ήταν να τρυγήσω απ' την πληθώρα των ιστορικών πηγών και μαρτυριών που είχα συλλέξει αυτά που θα ταίριαζαν περισσότερο στην ιστορία της ηρωίδας μου.
- **Φωτογραφίες, ενθύμια, κάρτες, προσωπικά αντικείμενα, επιστολές, σκέψεις αποτυπωμένες σε χαρτί. Συνήθως στις αληθινές ιστορίες διευκολύνουν τον συγγραφέα και εκπλήσσουν ευχάριστα τον αναγνώστη. Είχατε την τύχη να κρατήσετε στα χέρια σας κάτι από το παρελθόν της ηρωίδας σας;**
  Δεν είναι λίγα τα σπίτια που είτε στα υπόγεια είτε στις αποθήκες ή και στις σοφίτες τους κρύβουν ή φυλάσσουν ξεχασμένους θησαυρούς, κειμήλια οικογενειακά, που η αχλή του χρόνου έχει σκεπάσει την αξία τους. Και είναι μεγάλη η έκπληξη όταν τη στιγμή που δεν το περιμένεις, μοιραία ή από τύχη καθαρή, πέφτεις πάνω τους. Κάπως έτσι έγινε και στην περίπτωση των κειμηλίων της ηρωίδας μου που οι κατά

καιρούς σκόρπιες περιγραφές της εγγόνας της γύρω απ' τη ζωή της έφεραν στο προσκήνιο. Αναφέρομαι σε φωτογραφίες και ενθύμια κυρίως που για χρόνια ήταν θαμμένα σε ένα ξυλόγλυπτο κασελάκι και η οικογένεια φύλασσε, διότι ήταν τα προσωπικά αντικείμενα της γιαγιάς.

- **Το βιβλίο σας, δίνει σ' εμάς τους αναγνώστες την ευκαιρία να έχουμε μια εικόνα της ζωής χριστιανών και μουσουλμάνων στην Τραπεζούντα. Ποια ήταν η πρώτη εικόνα που σχηματίσατε εσείς για τη ζωή τους πριν ξεκινήσετε να γράφετε;**

Αυτό που θαύμασα περισσότερο από τη ζωή των Ελλήνων εκεί ανατρέχοντας στις ιστορικές πηγές ήταν τα επιτεύγματά τους. Οι Τραπεζούντιοι, ως γνήσιοι απόγονοι των Μεγαλοκομνηνών, είχαν κατορθώσει στο πέρασμα των αιώνων χάρη στο μεγαλείο της ψυχής και του πνεύματός τους, παρά τις αντίξοες ή εχθρικές συνθήκες που επικρατούσαν στις περιόδους των αιμοσταγών Σουλτάνων, να αναπτύξουν σπουδαίο πολιτισμό και με την εργατικότητα, την ευφυΐα, τη δίψα για μάθηση και πρόοδο να γίνουν οι κυρίαρχοι της επαρχίας. Έλεγχαν το εμπόριο, σχεδόν τα τελευταία τριάντα χρόνια τέσσερις από τις πέντε τράπεζες ανήκαν σε Έλληνες επιχειρηματίες και το σπουδαιότερο είχαν πολλά σχολεία, όλων των βαθμίδων, με πιο ονομαστό το περίφημο Φροντιστήριο. Πολλοί έστελναν τα παιδιά τους να σπουδάσουν και στο εξωτερικό. Επιπλέον διέθεταν πολλές εκκλησιές και μοναστήρια. Από τις εκκλησιές οι πιο ονομαστές ήταν του Αγίου Γρηγορίου, η Αγιά Σοφία και ο Άγιος Ευγένιος, ενώ μεγάλη ιστορική αξία είχαν τα μοναστήρια της Παναγίας Σουμελά, του Αγίου Ιωάννη Βαζελώνος και του Αγίου Γεωργίου Περιστερεώτα. Το μεγαλείο της ψυχής τους ωστόσο αποδεικνύεται και από το γεγονός πως σε όλες τις κρίσιμες εποχές, σε περιόδους επιδημιών ή οικονομικής κρίσης, ήταν αυτοί που στήριζαν και τους συμπολίτες τους μουσουλμάνους, με τους οποίους διατηρούσαν καλές σχέσεις.

- **Οικογένεια Ευγένιου Μικρόπουλου. Η ζωή της κυλά παράλληλα με τον ρου της ιστορίας. Δώστε μας μια εικόνα της καθημερινότητάς τους.**
Η οικογένεια Μικρόπουλου ήταν πατριαρχική και στο δίπατο σπίτι τους ζούσαν εκτός από τον Ευγένιο και τη Μάρω με τα τέσσερα παιδιά τους και ο παππούς με τη γιαγιά. Πρόκειται μάλιστα για μια οικογένεια όπως πολλές άλλες στην περιοχή που στα χρόνια της συμπόρευσης και ευημερίας με τους μουσουλμάνους η καθημερινότητά τους, αν και απλή δεν ήταν καθόλου βαρετή. Είχαν πάντα κόσμο και συχνά διοργάνωναν βεγγέρες. Το κουμάντο στην κουζίνα την είχε η Μάρω, που ήταν δυνατή φυσιογνωμία, ενώ τα ηνία της οικογένειας από πολύ νωρίς τα είχε στα χέρια του ο Ευγένης. Όλα τα παιδιά πήγαιναν στο σχολείο και το αξιοθαύμαστο είναι πως διέθεταν μια πολύ πλούσια βιβλιοθήκη, πολύ καλά ενημερωμένη με όλα τα λογοτεχνικά και όχι μόνο βιβλία της εποχής. Ο μεγάλος γιος μάλιστα ο Κωνσταντίνος σπούδασε δάσκαλος και τα πρώτα χρόνια πριν την καταστροφή είχε διδάξει και σε σχολεία της περιοχής. Όλα αυτά που περιγράφονται επ' αυτού στο μυθιστόρημα είναι πέρα για πέρα αληθινά. Ο δεύτερος γιος πήγαινε με τον πατέρα του στο παντοπωλείο και γενικά βοηθούσε όπου χρειαζόταν, στα κτήματα, στο εμπόριο κλπ. Επίσης, η οικογένεια τηρούσε με ευλάβεια τα έθιμα και τις παραδόσεις της φυλής τους. Αισθάνονταν μεγάλη τιμή και ευθύνη που ήταν Έλληνες χριστιανοί, που στις φλέβες τους κυλούσε αίμα ελληνικό, και κάθε Κυριακή αλλά και σε όλες τις μεγάλες γιορτές δεν απουσίαζαν από την εκκλησία. Ήταν θα λέγαμε μια παραδοσιακά ελληνική οικογένεια που έδινε το παρόν σε όλα τα σημαντικά γεγονότα και νοιαζόταν για την ευημερία τους όσο και για τη μεταλαμπάδευση όλων αυτών στα παιδιά τους.
- **Ήταν μια ευημερούσα οικογένεια όπως αντιλαμβανόμαστε. Πόσο άλλαξε η ζωή τους όταν ξεκίνησε το δράμα του ποντιακού ελληνισμού και της προσφυγιάς;**
Δυστυχώς, άλλαξε δραματικά για πάντα. Στο Μεγάλο πόλεμο είχαν χάσει μέρος της περιουσίας τους μέχρι που στο τέλος έχασαν και το σπίτι. Η Χρυσαυγή είχε γίνει μάρτυρας πολλών φρικαλεοτήτων. Είδε τους Τσέτες να σκοτώνουν τον πατέρα της, η μάνα της από τον πόνο και τη θλίψη ξεψύχησε στην

αγκαλιά της, ενώ λίγους μήνες πριν είχε χάσει και τα ίχνη από τα δύο μικρότερα αδέρφια της μιας και είχαν καταφύγει στα βουνά αντάρτες. Ο μεγάλος της αδερφός, ο Κωνσταντίνος, που είχε κάνει στο μεταξύ οικογένεια, πριν τη μεγάλη καταστροφή, πήρε τη γυναίκα του και το παιδί του και έφυγαν στη Ρωσία και από εκεί στην Ελλάδα. Επιπλέον, αυτό που πάντα περιέγραφε η γιαγιά με θλίψη στην εγγόνα της ήταν η σκηνή της πυρπόλησης του σπιτιού τους και το πόσο πολύ είχε κλάψει την βιβλιοθήκη τους, που μαζί με όλα τα υπάρχοντά τους έγινε στάχτη. Όταν μετέπειτα πήραν με τον Νικηφόρο τον δρόμο της προσφυγιάς τα υπάρχοντά τους ήταν μερικά παλιόρουχα κι ένα ταπεινό κομπόδεμα με λίρες, προίκα απ' τον μπαμπά της.

- **Χρυσαυγή και Νικηφόρος. «Οι δυο νέοι θα αρραβωνιαστούν αλλά η μοίρα έχει άλλα σχέδια γι αυτούς», γράφετε. Είναι τα δυο πρόσωπα που μιλούν στις καρδιές μας. Δώστε μας μια γεύση από αυτά που τους είχε φυλαγμένα το πεπρωμένο.**
  Δυστυχώς, πολλά τους είχε φυλαγμένα η μοίρα. Αρκετά από αυτά γίνονται γνωστά στο μυθιστόρημα "Ζωή στη στάχτη", τους επιφύλασσε όμως και δυσκολίες και δράματα που βίωσε η Χρυσαυγή αργότερα στον δρόμο της προσφυγιάς αλλά και στην Ελλάδα. Γι' αυτά ωστόσο δεν μπορώ να κάνω καμιά αναφορά ή αποκάλυψη, αφού είναι μέρος της πλοκής του δεύτερου μυθιστορήματος, που ήδη ετοιμάζεται.
- **Η έρευνα που προηγήθηκε της συγγραφής είναι σημαντική. Σε ποιες πηγές εστιάσατε την προσοχή σας και πόσος χρόνος χρειάστηκε για να φιλτράρετε τα δεδομένα που είχατε στη διάθεσή σας;**
  Είναι ακριβώς όπως το επισημαίνετε. Η έρευνα που προηγήθηκε ήταν και μεγάλη και επίπονη, αφού τα περισσότερα ιστορικά γεγονότα που περιγράφω τα αγνοούσα. Χρειάστηκε λοιπόν αρχικά να συλλέξω, να μελετήσω, να ταξινομήσω και να φιλτράρω πληθώρα ιστορικών πηγών, μέχρι να φτάσω στον σχεδιασμό, τη σκηνοθεσία και εντέλει στο γράψιμο-σβήσιμο ξανά και ξανά, ώστε η ιστορία και οι ήρωές μου να αποκτήσουν μορφή και πνοή. Τις μισές από τις πηγές που συμβουλεύτηκα και είναι σχετικές με την υπόθεσή μου τις παραθέτω στο τέλος του βιβλίου. Ειδικότερα, εστίασα την προσοχή μου σε εκείνες που αφορούν κατά κύριο λόγο στην Τραπεζούντα αλλά και σε αυτές που σχετίζονται με την ευρύτερη περιοχή της Μικρασίας και του Πόντου, προκειμένου να κάνω συγκρίσεις αλλά και σποραδικές αναφορές. Όλη αυτή η διαδικασία, δηλαδή η συλλογή, η μελέτη, η ταξινόμηση και το φιλτράρισμα που σας περιγράφω, δεν έγινε εφάπαξ αλλά με δόσεις, καθ' όλη τη διάρκεια της συγγραφής, ανάλογα με την πρόοδο και εξέλιξη της πλοκής, και διάρκεσε περίπου δεκαπέντε μήνες. Από κει και ύστερα ακολούθησε η επεξεργασία του κειμένου, το ξεσκαρτάρισμα των περιττών αλλά και ο καλλωπισμός, με άλλα λόγια η επιμέλειά του, μέχρι το κείμενο να αποκτήσει την τελική μορφή και σίγουρος πια για την αρτιότητά του να πάρει τον δρόμο για τον εκδότη. Συνεπώς, και με αυτή την επιπλέον διαδικασία που πήρε άλλους δυο μήνες συν τις παύσεις που μεσολάβησαν λόγω συναισθηματικής φόρτισης και κόπωσης αλλά και των διαφόρων υποχρεώσεών μου η χρονική διάρκεια συνολικά της συγγραφής έφτασε στα δύο χρόνια περίπου.
- **Δεν είναι λίγες οι φορές που λογοτεχνικά βιβλία δίνουν μια διαφορετική οπτική ιστορικών γεγονότων από εκείνη που έχουμε διδαχθεί ή μας δίνουν πληροφορίες που η επίσημη ιστορία αγνοεί ή προσπερνά. Διαπιστώσατε κάτι τέτοιο στη δική σας έρευνα;**
  Δυστυχώς ναι. Η επίσημη ιστορία ελάχιστα αναφέρει για τα τραγικά γεγονότα της γενοκτονίας, ενώ τα σχολικά βιβλία κάνουν μόνο μικρές αναφορές, χωρίς να θίγουν ούτε στο ελάχιστο αυτά που συνέβησαν τότε. Ευτυχώς όμως αυτοί που τα βίωσαν δεν κράτησαν το στόμα τους κλειστό. Υπήρξαν και καταγράφηκαν πολλές μαρτυρίες, μία απ' αυτές είναι και της ηρωίδας μου, και σ' επιστημονικό επίπεδο έχουν εκπονηθεί σημαντικές μελέτες και έχουν συγγραφεί σπουδαία επιστημονικά συγγράμματα που ρίχνουν άπλετο φως στα γεγονότα. Σημαντική άλλωστε είναι η συνεισφορά πολλών πανεπιστημιακών, όπως αυτή του επίτιμου καθηγητή στο πανεπιστήμιο Μακεδονίας κ. Κωνσταντίνου Φωτιάδη, που μετά από μακροχρόνια έρευνα έχει συγγράψει δεκάδες τόμους και βιβλία αλλά και αυτή του καθηγητή κ. Βλάσση Αγτζίδη, καθώς και σημαντικών προσώπων που έζησαν στον Πόντο, όπως ο γιατρός Θεοφύλακτος Θεοφυλάκτου, ο ιστορικός Φίλων Κτενίδης, ο μητροπολίτης Τραπεζούντας Χρύσανθος, ο θεατρικός συγγραφέας Δημήτρης Ψαθάς και άλλοι, αλλά και ερευνητών όπως ο κ. Αντώνης Παυλίδης, που έγραψε για το περίφημο Φροντιστήριο της Τραπεζούντας. Απ' όλα τα παραπάνω η επίσημη ιστορία που εκφράζεται από το επίσημο κράτος δεν έχει αξιοποιήσει σχεδόν τίποτα και ειλικρινά δεν ξέρω αν τα αγνοεί ή απλά τα προσπερνά, δυστυχώς, για λόγους που δεν μπορώ ούτε και είμαι ο κατάλληλος να προσδιορίσω.
- **Η «Ζωή στη στάχτη» συγκινεί βαθιά. Οι αναγνώστες με ποντιακή καταγωγή, ωστόσο, έχουν ένα λόγο παραπάνω, να σκύψουν πάνω στην αφήγηση της ηρωίδας σας. Νιώσατε μια μεγαλύτερη ευθύνη για την απόδοση των δραματικών γεγονότων που περιγράφατε, γνωρίζοντας πως θα προκαλέσετε τη συναισθηματική τους φόρτιση;**
  Χαίρομαι που λέτε πως συγκινεί βαθιά. Όπως υπαινίχθηκα και παραπάνω για μένα η συγγραφή του από ένα σημείο και μετά αποτελούσε χρέος απέναντι στην ηρωίδα μου αλλά και απέναντι όχι μόνο σε εκείνους που έμειναν πίσω αλλά και σε αυτούς που είχαν το σθένος να παλέψουν και να σωθούν, που κατόρθωσαν να ξεπεράσουν τα όριά τους, να νικήσουν τα χιλιάδες εμπόδια και να έρθουν στην Ελλάδα, για να ζήσουν κι εδώ ειδικά τα πρώτα χρόνια τον εξευτελισμό και την κατακραυγή. Όλοι αυτοί

συγκαταλέγονται στο πάνθεο των ηρώων διαχρονικά και το ελάχιστο που μπορούσα να κάνω γι' αυτούς ήταν να γράψω –αυτό είναι το δικό μου όπλο αντίστασης, ώστε να τρανωθεί ακόμη παραπάνω η φωνή τους. Η ευθύνη λοιπόν από την πρώτη στιγμή στους ώμους ήταν τεράστια ούτως ή άλλως. Πολύ συνειδητά λοιπόν αποφάσισα να γράψω το συγκεκριμένο μυθιστόρημα και να περιγράψω τα γεγονότα της θηριώδους γενοκτονίας με τον πιο παραστατικό τρόπο και ας γνώριζα πως θα προκαλέσω πόνο. Μέσα απ' τον πόνο έρχεται η γνώση και η λύτρωση. Για μένα προσωπικά η εξιστόρησή τους έγινε φως των ματιών μου και σοδειά της καρδιάς μου.

- **Κληθήκατε να διαχειριστείτε συγγραφικά και να περιγράψετε σκηνές απίστευτης θηριωδίας απέναντι στους χριστιανούς. Υπήρξαν στιγμές που το συναίσθημα σταμάτησε την πένα σας;** Μιλώντας για πόνο λίγο παραπάνω εννοούσα ακριβώς αυτό. Σε ένα πολύ μεγάλο μέρος της πλοκής τα ιστορικά γεγονότα της θηριώδους γενοκτονίας ήταν τόσο σκληρά κι απάνθρωπα που ξεπερνούσαν τις αντοχές μου. Δεν ήταν λίγες οι φορές που υπερέβηκα τα όριά μου, που η εξιστόρησή τους μ' έκανε να πονέσω και να λυγίσω. Που έκανε την πένα μου να σταματά, διότι αν συνέχιζε θα έσταζε αίμα. Κι ήταν πολλές οι φορές που ο κόμπος έφτανε στο λαιμό και γινόταν λυγμός και αναφιλητά και θλίψη. Κάποια στιγμή μάλιστα είχα βυθιστεί τόσο πολύ στα μονοπάτια της ιστορίας που έχασα την επικοινωνία με το περιβάλλον γύρω μου και την πραγματικότητα και χρειάστηκα μεγάλες "ανάσες" για να συνεχίσω. Όμως χαλάλι. Μπροστά σ' αυτά που βίωσαν οι Έλληνες του Πόντου ο δικός μου πόνος αλλά και ο πόνος αυτών που το έχουν διαβάσει ή θα το διαβάσουν είναι ελάχιστος. Είπαμε μέσα απ' τον πόνο έρχεται η γνώση και η γνώση φέρνει τη λύτρωση. Η ανάγνωση λοιπόν του ιστορικού μυθιστορήματος "Ζωή στη στάχτη. Μέρες και νύχτες Τραπεζούντας" εύχομαι να γίνει φως στα μάτια των αναγνωστών και σοδειά της καρδιάς τους. Και μακάρι με αυτό μου το πόνημα να συμβάλω κι εγώ στην γενικότερη προσπάθεια που γίνεται για τη διεθνή αναγνώριση της γενοκτονίας των Ελλήνων του Πόντου.

Κλείνοντας θα ήθελα να σας ευχαριστώ από τα βάθη της καρδιάς μου αφενός για την τιμή και τη φιλοξενία και αφετέρου για τον άκρως διεισδυτικό χαρακτήρα των ερωτήσεών σας.

Λίγα λόγια για το βιβλίο
Τραπεζούντα, αρχές του 20ού αιώνα.
Η πόλη μοιάζει με πολύχρωμο μωσαϊκό. Στα σοκάκια της πολιτισμοί, θρησκείες, ιδέες, όλα ζυμωμένα με το αίμα, τον ιδρώτα και τις μάχες χιλιάδων ψυχών. Και ενώ η Οθωμανική αυτοκρατορία καταρρέει, Έλληνες, Τούρκοι και επισκέπτες κάθε φυλής πίνουν καφέ στο μεϊντάνι, συναλλάσσονται, λογομαχούν…
Η Λεϊλά, η «άγια σαλή» της πόλης, την ημέρα κινείται ανάμεσά τους και τους χλευάζει και τα βράδια, μεταμορφωμένη σε Αρσενία, τα βάζει με τους δαίμονες. Οι Νεότουρκοι, ίδιοι δαίμονες, κάνουν τα πάντα για να καθαρίσουν τον τόπο από τους χριστιανούς.
Η Χρυσαυγή, στα δεκαπέντε της, αναστατώνεται όταν η Λεϊλά προφητεύει το μέλλον της. Το πρώτο σκίρτημα δε θα αργήσει να έρθει, όταν στο πρόσωπο του Νικηφόρου θα γνωρίσει την αληθινή αγάπη. Οι δύο νέοι θα αρραβωνιαστούν αλλά η μοίρα έχει άλλα σχέδια γι' αυτούς.

Το Ζωή στη στάχτη. Μέρες και νύχτες Τραπεζούντας αναβιώνει τη ζωή μιας νεαρής γυναίκας και εξιστορεί τους αγώνες των Ελλήνων του Πόντου να ζήσουν ειρηνικά σε μια εποχή που σημαδεύτηκε από πολέμους, διωγμούς, λεηλασίες, καταστροφές, προσφυγιά, στάχτη…

Βιογραφικό
Ο **Μερκούριος Αυτζής** γεννήθηκε στη Βέροια. Είναι δάσκαλος και από το 1987 διδάσκει σε δημόσια σχολεία της χώρας. Σπούδασε θέατρο στο L.A.G. στο Ρόιτλιγκεν Γερμανίας. Έκανε μετεκπαίδευση στη Γενική Αγωγή, μεταπτυχιακές σπουδές στο ΕΚΠΑ, στον Τομέα «Γλώσσα, Λογοτεχνία και Θέατρο στην Εκπαίδευση», και είναι κάτοχος μάστερ λογοτεχνίας. Είναι μέλος του Ελληνικού Τμήματος της IBBY, και το διάστημα 2002-2014 διετέλεσε Σύμβουλος και Έφορος στο Δ.Σ. αυτού. Με τη συγγραφή πρωτοασχολήθηκε το 1994. Το 1999 κυκλοφόρησε το πρώτο του βιβλίο για παιδιά. Συνολικά έχει εκδώσει 30 βιβλία για παιδιά και νέους. Έχει διακριθεί τρεις φορές, ενώ κείμενά του έχουν συμπεριληφθεί σε συλλογές της IBBY Ελλάδας – Κύκλος του Ελληνικού Παιδικού Βιβλίου, της Γυναικείας Λογοτεχνικής Συντροφιάς, καθώς και στο βιβλίο Η Γλώσσα μου της Δ΄ Δημοτικού. Βιβλίο του έχει συμπεριληφθεί στα White Ravens της Βιβλιοθήκης Μονάχου. Το μυθιστόρημα ΖΩΗ ΣΤΗ ΣΤΑΧΤΗ. ΜΕΡΕΣ ΚΑΙ ΝΥΧΤΕΣ ΤΡΑΠΕΖΟΥΝΤΑΣ είναι το πρώτο του για ενηλίκους.